Vyvěšeno: 30. 10. 2026
Svěšeno: 16. 11. 2026

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Zuzany Löbl Marethové a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobkyně: **Svobodná střední škola Přerov, s.r.o.**
sídlem nám. T. G. Masaryka 225/14, Přerov I-Město, 750 02 Přerov

zastoupena: Mgr. Bc. Alicí Kubů Frýbovou, advokátkou,
se sídlem Za Poříčskou bránou 365/21, Praha 8

proti

žalovanému: **Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy**
se sídlem Karmelitská 529/5, 118 12 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí ministra školství mládeže a tělovýchovy ze dne 29.7.2026, č. j.: MZDR-1093/2026-3

takto:

I. Rozhodnutí ministra školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 29. 7. 2026, č. j. MSMT-1093/2026-3**, se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši **15 270 Kč** do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně, advokátky Alice Kubů Frýbové.

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Štěpinová.

Odůvodnění:

1. Předmět věci a podstatný obsah správních rozhodnutí.

1. Žalobkyně napadá rozhodnutí ministra školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 29. 7. 2026, č. j. MSMT-1093/2026-3, jímž byl zamítnut její rozklad proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2025, č. j. MSMT-20684/2024-10. Prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost o zápis střední školy s oborem 78-42-M/06 Kombinované lyceum, denní formou vzdělávání a nejvyšším povoleným počtem 120 žáků do školského rejstříku od 1. 9. 2025.

2. Správní orgány postupovaly podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Dlouhodobý záměr České republiky pro období 2023–2027 je dále označován jako „DZ ČR“ a dlouhodobý záměr Olomouckého kraje pro období 2024–2028 jako „DZ kraje“.

3. Ministerstvo obdrželo žádost dne 20. 11. 2024. V prvostupňovém rozhodnutí reprodukovalo také její pedagogická východiska. Žalobkyně školu popsala jako demokratickou se svobodnými prvky, v níž hlavní odpovědnost za vzdělávání nesou studenti. Uvedla možnost jejich maximální účasti na řízení a vytváření školy, využití Daltonského plánu a metodiky učební autonomie, kterou již ověřuje v základní škole. Tyto okolnosti tedy byly správnímu orgánu předloženy již v prvostupňovém řízení.

4. Rada Olomouckého kraje se zápisem nesouhlasila usnesením ze dne 11. 11. 2024, č. UR/2/11/2024, bod 20. Krajský úřad v následném vyjádření odkázal především na nesplnění recipročního snížení kapacity jiného aktivního maturitního oboru. Uvedl existenci jediného poskytovatele požadovaného kombinovaného lycea a dalších škol s obory ve skupině 78 Obecně odborná příprava. Ministerstvo správně zdůraznilo, že stanovisko kraje a vyjádření krajského úřadu nejsou závaznými stanovisky určujícími jeho výrok.

5. Prvostupňové rozhodnutí uvedlo tři skupiny důvodů nesouladu: nesplnění krajské reciprocity pro zápis oboru; nesplnění krajských podmínek výjimečného zápisu nové školy; a nesplnění bodu 3.1 písm. a) DZ ČR pro zápis nové střední školy. Poslední důvod ministerstvo podpořilo prognózami počtu obyvatel ve věku 15–19 let a nastupujících patnáctiletých a údaji o průměrné naplněnosti škol. Nešlo proto o zamítnutí založené jen na jediném krajském kritériu.

6. Ministr reciprocitu potvrdil jako primární podmínku. Současně v bodě 36 svého rozhodnutí připustil, že prvostupňové hodnocení alternativní koncepce nebylo dostatečné, a přistoupil k vlastnímu posouzení. Poukázal na Waldorfskou střední školu Olomouc, celostátní nabídku kombinovaných lyceí a širší dojezdovou dostupnost přijatelnou u středního vzdělávání. Dotazníky předložené s rozkladem odmítl pro koncentraci a současně vysvětlil jejich podle něj nedostatečnou průkaznost. Podporu města Přerova vyjádřenou usnesením rady ze dne 1. 12. 2025 odmítl pouze s odkazem na koncentraci.

2. Žaloba a vyjádření žalovaného

7. Žalobkyně namítá:

8. 1. Plošné znemožnění vzniku nestátních škol. Podmínka reciprocity, tedy současného snížení kapacity či výmazu jiného oboru v kraji, podle žalobkyně činí vznik nové školy závislým na vůli třetích osob. Spolu s dalšími omezeními krajského dlouhodobého záměru fakticky blokuje zakládání nestátních středních škol a nepřiměřeně zasahuje do práva zřizovat školy, podnikat a volit alternativní vzdělávání. Žalobkyně poukazuje na sedm zamítnutých žádostí v letech 2023–2026 a absenci zápisu nové střední školy v kraji od roku 2018.

9. 2. Nesprávné posouzení kvantitativních hledisek. Správní orgány podle žalobkyně nesprávně hodnotily kapacity širší skupiny oborů namísto konkrétního oboru Kombinované lyceum. Jeho jediný poskytovatel v kraji, Waldorfská střední škola Olomouc, má kapacitu naplněnou přibližně z

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Štěpinová.

98–99 %. Dostupnost nelze dovozovat z celostátního počtu škol. Žalobkyně připomíná, že v rozhodnutí o její obdobné žádosti ze dne 2. 6. 2026 samo MŠMT připustilo zásadní soulad záměru s celostátními kritérii.

10. 3. Nedostatečné posouzení alternativní pedagogické koncepce. Ministr podle žalobkyně nenapravil opomenutí této otázky v prvním stupni. Odkaz na existenci waldorfské školy nenahrazuje posouzení odlišné koncepce žalobkyně založené na sebeřízeném učení, vlastní odpovědnosti studentů, projektech a jejich spoluúčasti na řízení školy. Alternativnost nebyla skutečně poměřena s kapacitními hledisky; téměř naplněná waldorfská škola navíc nepředstavuje reálně dostupnou náhradu.

11. 4. Opomenutí zájmu rodičů, žáků a samosprávy. Ministr podle žalobkyně nesprávně odmítl podklady předložené s rozkladem s odkazem na koncentraci řízení. Šlo o reakci na odůvodnění prvostupňového rozhodnutí a o skutečnosti, které mělo MŠMT samo zjišťovat, případně vyžádat součinnost. Výhrady k dotazníkovým šetřením neodůvodňovaly jejich odmítnutí bez ověření či doplnění; opomenuta zůstala také podpora Rady města Přerova.

12. 5. Rozpor krajského a celostátního dlouhodobého záměru. Žalobkyně namítá, že celostátní záměr podrobuje lycea samostatnému režimu bez podmínky reciprocity a bez zohledňování potřeb trhu práce. Olomoucký kraj tyto požadavky nepřípustně rozšiřuje také na lycea. Rozporná krajská kritéria proto podle žalobkyně neměla být použita.

13. 6. Nepřezkoumatelnost a nepřípustné nahrazení důvodů rozhodnutí. Prvostupňové rozhodnutí podle žalobkyně nepropojilo skutková zjištění s konkrétními kritérii a nevysvětlilo rozhodující důvody zamítnutí. Ministr vady neodstranil, nýbrž poprvé srozumitelně označil reciprocitu za určující podmínku a doplnil vlastní úvahy. Tím žalobkyni zbavil možnosti napadnout nosné důvody řádným opravným prostředkem.

14. Žalovaný ve vyjádření navrhuje žalobu zamítnout. Hájí zákonnost reciprocity a kapacitní regulace, zdůrazňuje absenci automatického nároku alternativní školy na zápis a dovolává se společného posuzování obou stupňů řízení. Podle něj byly kvalitativní okolnosti dostatečně zohledněny a předložené podklady také věcně vyhodnoceny. Na výsledku podle něj nic nemění délka řízení ani jiná řízení o zápisu školy.

3. Posouzení soudem

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále „s. ř. s." či „soudní řád správní")], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.

16. Soud nenařizoval jednání, neboť k výzvě dle § 51 odst. 1 s.ř.s., žalobkyně sdělila, že souhlasí s rozhodnutím bez jednání a žalovaný se ve lhůtě dle uvedeného ustanovení nevyjádřil, proto se jeho souhlas presumuje. Soud neshledal důvod nařídit jednání ani z důvodu dokazování. Veškeré pro věc podstatné podklady potřebné pro rozhodnutí věci vyplývají z předloženého správního spisu žalovaného, přičemž tím se dokazování neprovádí (rozsudek NSS č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS z 29. 1. 2009).

17. Soud vycházel z následujícího právního a judikaturního rámce:

18. Podle § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona postačuje k zamítnutí nesoulad žádosti s jedním z obou dlouhodobých záměrů. Podle odstavce 5 správní orgán žádosti vyhoví, nejsou-li dány zákonné důvody zamítnutí. Povolovací povaha řízení proto vylučuje zápis jen na základě splnění formálních náležitostí, ale nezakládá oprávnění zamítnout žádost mimo zákonné důvody.

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Štěpinová.

19. Ústavní soud v nálezu ze dne 9. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 34/17, připustil regulaci prostřednictvím dlouhodobých záměrů a kapacitních hledisek. Současně zdůraznil ochranu plurality a zákaz úplného znemožnění existence a fungování nestátních škol. Soud nepřezkoumává politickou vhodnost vzdělávací strategie jako takovou; musí však přezkoumat zákonnost a ústavní meze jejího konkrétního použití.

20. NSS v rozsudku ze dne 7. 12. 2022, č. j. 10 As 320/2020-58, zejména v bodech 38–43 a 50–65, vyslovil, že kapacitní důvody jsou legitimní, ale nelze pro ně pominout konkrétní relevantní kvalitativní okolnosti. Jsou-li tvrzeny a v dané věci myslitelné, je třeba posoudit odlišnou koncepci, zájem rodičů či podporu samosprávy. NSS zároveň výslovně odmítl závěr, že každé takové žádosti musí být vyhověno.

21. Rozsudek NSS ze dne 30. 7. 2024, č. j. 10 As 105/2024-28, zejména body 20–23 a 24–30, potvrdil širší použitelnost těchto východisek i význam konkrétních oborových, místních a dalších individuálních okolností. Zásady § 2 školského zákona nejsou významné až pro uskutečňovanou výuku, nýbrž i pro rozhodování o zápisu.

22. NSS v rozsudku ze dne 17. 7. 2026, č. j. 5 As 43/2026-31, připustil omezení víceletých gymnázií sledující zvláštní systémový cíl omezení odchodu žáků ze základních škol a nerovností ve vzdělávání. V bodě 43 požadoval materiální posouzení alternativnosti jako koncepčně uceleného a systematicky odlišného přístupu. V bodě 44 zachoval povinnost posoudit konkrétní kvalitativní okolnosti. Nelze tedy předpokládat ani jejich automatickou přednost, ani jejich předem danou bezvýznamnost.

Námitky nepřezkoumatelnosti a porušení dvojinstančnosti

23. Prvostupňové rozhodnutí opakovaně a výslovně uvádí, že nebyl doložen nahrazovaný aktivní maturitní obor ve stejné kapacitě a formě. Vysvětluje též návaznost zápisu oboru a školy. Žalobní tvrzení, že tento rozhodující důvod formuloval poprvé až ministr, proto neodpovídá obsahu rozhodnutí.

24. Rovněž nelze tvrdit, že ministerstvo neuvedlo konkrétní demografické či kapacitní údaje nebo neoznačilo jejich zdroje. Uvedlo počty pro jednotlivé roky, průměrnou naplněnost a jako zdroje označilo ČSÚ, rejstřík a statistické výkazy MŠMT. Jinou otázkou je jejich relevance pro konkrétní kritérium a úplnost úvahy, která z nich vychází.

25. Samotná korekce či doplnění odůvodnění v rozkladovém řízení zásadně neporušuje dvojinstančnost; srov. NSS ze dne 20. 8. 2021, č. j. 2 As 208/2020-31, body 17–19. V dané věci navíc ministr nepřidal celostátní kapacitní důvod poprvé: ten byl uveden již v prvním stupni. Obecné procesní námitce žalobkyně proto soud nepřisvědčil.

26. Soud nezakládá zrušení na tvrzení, že obě rozhodnutí postrádají veškeré srozumitelné důvody. Podstatou je nesprávně zúžený způsob individuálního posouzení a následné procesní opomenutí. Existence rozsáhlého odůvodnění a citací koncepce sama neprokazuje, že bylo použito správné právní měřítko. Chybějící správní úvahu přitom nelze vytvořit až ve vyjádření k žalobě ani ji nahradit úvahou soudu; srov. NSS ze dne 28. 2. 2014, č. j. 5 As 83/2013-34, bod 31.

Konkrétní pedagogická koncepce byla včas uplatněna, nikoli řádně posouzena

27. Z prvostupňového rozhodnutí je nyní přímo patrné, že žalobkyně netvrdila pouze obecně kvalitnější či modernější výuku. Výslovně uvedla, že „hlavní odpovědnost za vzdělávání nesou studenti samotní“, že jim bude umožněno „v maximální míře se podílet na řízení a vytváření školy“ a že bude využívat Daltonský plán a metodiku vedení k učební autonomii, již ověřuje v základní škole. Současně popsala důraz na vnitřní motivaci a spolurozhodování.

28. Samotný odkaz na Daltonský plán ani označení školy za demokratickou její alternativnost neprokazuje. Jde však o dostatečně konkrétní tvrzení, aby bylo třeba podle materiálního měřítka

zkoumat, zda celek představuje systematicky odlišný model. Soud tím nepotvrzuje jeho uskutečnitelnost ani soulad všech prvků se vzdělávacími požadavky; nevyžaduje však ani to, aby před rozhodnutím o zápisu již existovaly výsledky jeho provozu.

29. Prvostupňové rozhodnutí tyto pasáže reprodukuje, ale nehodnotí jejich konkrétní význam. Citace tvrzení není jeho posouzením. To ostatně ministr v bodě 36 uznal. Proto zde nejde o dodatečně předloženou výhodu, k níž by nebylo možné přihlédnout pro koncentraci, ani o situaci, v níž by žadatel konkrétní koncepci správním orgánům vůbec nesdělil.

30. Ministr v bodech 38 a 39 správně vyjádřil obecná východiska plurality a absence automatického nároku. Vlastní hodnocení však založil především na existenci waldorfské školy v kraji a dalších alternativních kombinovaných lyceí v republice. Nevymezil, které prvky již popsaného modelu považuje za skutečně odlišné a které za běžné vzdělávací metody. Konstatování odlišnosti „do určité míry“ neukazuje, jaký konkrétní kvalitativní přínos následně porovnával s kapacitními důvody.

31. Shoda vzdělávacího oboru není shodou vzdělávací koncepce. Stejně tak společné označení různých škol za alternativní ještě nevysvětluje věcnou zastupitelnost jejich modelů. Existence waldorfské školy je relevantní, ale sama není odpovědí na konkrétně tvrzenou autonomii studentů a jejich spolurozhodování. Ministerstvo nemusí uznat každou variantu za důvod pro zápis; musí však její význam posoudit podle obsahu, nikoli jen podle širší kategorie, do které ji zařadilo.

32. Soud souhlasí i s tím, že střední vzdělávání může být dostupné v širším okruhu než vzdělávání základní. Z tohoto obecného závěru však neplyne, že celostátní výčet škol prokazuje reálně dostupnou srovnatelnou nabídku pro žáky z Přerovska. Není nutné podrobně srovnávat všechny školy v republice ani zajistit každou koncepci v každém městě. Je nutné rozlišit přehled nabídky od konkrétního úsudku o relevantní dostupnosti.

33. Soud tedy nepřikazuje přisoudit kvalitativnímu aspektu větší váhu. Vytýká chybu předcházející uvážení: správní orgány nevyhodnotily konkrétní uplatněný model podle správného materiálního měřítka a jeho význam snížily zejména odkazem na existenci jiných obecně alternativních škol. Druhostupňové rozhodnutí tuto chybu neodstraňuje; naopak potvrzuje, že podstatné informace byly k dispozici již tehdy.

Samostatný celostátní důvod: demografie a volné kapacity

34. Soud výslovně posoudil, zda rozhodnutí může obstát na samostatném důvodu nesouladu s bodem 3.1 písm. a) DZ ČR. Prvostupňové rozhodnutí jej uvedlo mezi nesplněnými kritérii a podpořilo jej vlastními údaji. Nelze proto zrušit rozhodnutí pouze pro vadu krajské reciprocity a tento další důvod ponechat bez přezkumu.

35. V prvostupňovém rozhodnutí jsou uvedeny následující demografické předpoklady:

Skupina a území	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Patnáctiletí – Olomoucký kraj	7 034	6 480	6 478	6 483
Patnáctiletí – okres Přerov	1 410	1 189	1 268	1 212
Věk 15–19 let –	35 315	35 150	34 522	33 750

Olomoucký kraj				
Věk 15–19 let – okres Přerov	7 003	6 817	6 663	6 481

Průměrná naplněnost středních škol k 30. 9. 2024 činila podle rozhodnutí 74,11 % v kraji a 73,61 % v okrese Přerov. Tabulka zachycuje údaje, z nichž vycházel žalovaný; soud jejím převzetím neprovádí vlastní demografickou prognózu.

36. Tyto údaje jsou závažným argumentem pro zdrženlivost při navyšování kapacit. Nelze pokles bagatelizovat: u nastupujících patnáctiletých mezi lety 2025 a 2026 činí podle uvedených hodnot přibližně 7,9 % v kraji a 15,7 % v okrese. Ani prognóza, ani existence volných míst proto nejsou v tomto rozsudku označeny za bezvýznamné. Pro rozhodující právní úvahu není nutné odborně vyvrátit samotné číselné předpoklady žalovaného.

37. Bod 3.1 písm. a) DZ ČR v podobě citované v prvostupňovém rozhodnutí ovšem nevytváří automatický zákaz nové školy při každém poklesu počtu patnáctiletých ani konkrétní nepřekročitelnou hranici naplněnosti. Požaduje „odůvodněné případy“ posuzované s ohledem na demografii a dostupnost. Demografický a kapacitní nepoměr může vést k zamítnutí, nikoli však bez individuálního posouzení konkrétně uplatněných relevantních okolností.

38. V této věci takovou okolností byla již popsaná koncepce školy. Pokud ji prvostupňový orgán pouze citoval a ministr její přínos snížil nesprávně zúženým srovnáním, není tím řádně posouzeno, zda jde o odůvodněný případ. Nejde jen o chybějící podrobnost, ale o neúplné použití rozhodného kritéria v jeho souvislostech. Samotná správnost čísel nemůže nahradit správnost právní úvahy nad nimi.

39. Je nutné rozlišit zápis školy podle bodu 3.1 písm. a) a zápis oboru podle bodu 3.2 písm. a) DZ ČR. První pravidlo umožňuje zvažovat celkovou kapacitní situaci středního školství. Druhé pracuje s naplněností a dostupností konkrétních oborových kapacit, které sám citovaný dokument definuje jako nejvyšší povolené počty v jednotlivých oborech a formách. Žalobkyně tedy nemá pravdu, pokud považuje celkové kapacity za vždy nerozhodné; žalovaný by naopak neměl pravdu, pokud by souhrnným průměrem bez dalšího nahrazoval posouzení konkrétní oborové nabídky.

40. Ministerstvo nevymezilo nesplnění bodu 3.2 písm. a) jako další konkrétně odůvodněnou samostatnou celostátní překážku. Poukaz na počet poskytovatelů skupiny 78 a průměrnou naplněnost všech škol sám neprokazuje naplněnost a dostupnost požadovaného oboru. Stejně tak žalobní tvrzení o téměř plné škole samo neprokazuje potřebnost nové kapacity právě 120 žáků. Úplné hodnocení musí rozlišit celkovou kapacitu všech ročníků, přijímání nových žáků, dostupnost a případnou neuspokojenou poptávku.

41. Celostátní důvod proto nezachraňuje napadené rozhodnutí. Jeho číselný základ a legitimní význam soud nezpochybňuje, ale jeho použití je zatíženo stejnou vadou individuálního kvalitativního posouzení. Tím je vypořádán i argument bodu 34 rozhodnutí ministra: nesoulad s jediným záměrem sice postačuje, ale tento nesoulad musí být zjištěn zákonným a úplným použitím příslušného kritéria. Soud nevyslovuje, že žádost DZ ČR splňuje, nýbrž že dosavadní závěr o nesouladu neobstál.

Krajská reciprocita, podmínky nové školy a vztah záměrů

42. Krajská reciprocita má v textu reprodukovaném oběma rozhodnutími výslovnou oporu a její nesplnění je podle odůvodnění podstatným důvodem pro zamítnutí žádosti. Ministr napadené rozhodnutí založil v základu na skutečnosti, že nebyla splněna podmínka recipročního snížení

kapacity v jiném oboru středního vzdělávání na území kraje, vyžadovaná Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje (dále jen "DZ OLK"). Tedy zde podle ministra byl dán důvod pro zamítnutí žádosti podle § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona.

43. Uvedená podmínka DZ OLK podle jazykového výkladu správních orgánů vyžaduje, aby souběžně s žadatelem, který doposud neprovozuje školu, podal jiný žadatel, který provozuje v Olomouckém kraji školu zapsanou v rejstříku škol a školských zařízení, žádost o výmaz některého z oborů vzdělávání, v němž v Olomouckém kraji poskytuje střední vzdělávání, nebo alespoň o snížení jeho kapacity v rozsahu kapacity požadované žadatelem. Bez toho nemůže být nový obor vzdělávání zapsán do rejstříku škol a školských zařízení, a v návaznosti na to nemůže být zapsána ani nová střední škola.

44. Nesplnění této podmínky 1. stupňový správní orgán posoudil tak, že výslovně uvedl: „*Na území Olomouckého kraje dále působí dalších 8 právnických osob vykonávajících činnost střední školy, které mají v rejstříku škol a školských zařízení zapsaný některý z oborů vzdělání ze skupiny 78 Obecně odborná příprava, přičemž 7 z těchto právnických osob v těchto oborech vzdělání poskytuje vzdělávání, tj. jedná se o aktivní obory. Navrhovatel v žádosti nedeklaruje reciproční náhradu požadovaného oboru jiným aktivním oborem vzdělání s maturitní zkouškou ve stejné kapacitě a stejné formě v rámci kraje.*"

45. Samotný jazykový výklad této podmínky DZ nezpůsobuje nezákonnost posouzení, ani závislost na jednání jiné školy sama nečiní podmínku nezákonnou. Jazykový výklad správních orgánů, podle něhož ostatní vyjmenovaná hlediska nenahrazují samotnou kapacitní náhradu, proto není bez opory, tou je znění DZ. Soud tedy zrušení rozhodnutí žalovaného nestaví na opačné zkratce žalobkyně.

46. Je však třeba odlišit existenci podmínky od ústavně konformního rozsahu jejího použití. Jde-li o kapacitní omezení a žadatel konkrétně tvrdí kvalitativně odlišnou nabídku, nelze povinné zkoumání její relevance učinit předem neúčinným pouhým odkazem na to, že kapacitní podmínka není splněna. Takové použití by z požadavku individuálního posouzení učinilo jen formální dodatek. Ministr proto správně přistoupil i k ústavně konformnímu posouzení v bodech 38–45; toto posouzení však zatížil chybou vysvětlenou v bodech 27-33 tohoto rozsudku.

47. Zřizování nestátních škol souvisí s právem na vzdělání podle čl. 33 Listiny základních práv a svobod a s mezinárodně chráněnou pluralitou vzdělávání a právem rodičů zajišťovat vzdělávání v souladu se svým náboženským a filosofickým přesvědčením. Nejde o bezpodmínečný nárok na zřízení školy; nejsou-li však dány zákonné důvody zamítnutí, správní orgán podle § 148 odst. 5 školského zákona žádosti o zápis vyhoví.

48. Ústavní soud v nálezu ze dne 9. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 34/17, připustil regulaci vzniku nestátních škol prostřednictvím dlouhodobých záměrů včetně kapacitních hledisek, současně však vyloučil jejich využití k plošnému znemožnění vzniku nestátních škol. NSS v rozsudku ze dne 7. 12. 2022, č. j. 10 As 320/2020-58, zejména v bodech 38–41, zdůraznil, že kapacitní důvody nemohou být jediným kritériem a že je nutné respektovat pluralitu a relevantní kvalitativní hlediska. Obdobně Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 13. 5. 2020, č. j. 10 A 148/2018-65, bodě 51, odmítl výklad podmiňující vznik nové školy pouze růstem počtu dětí nebo zrušením školy stávající. Použitelnost těchto východisek i mimo základní školství potvrdil NSS v rozsudku ze dne 30. 7. 2024, č. j. 10 As 105/2024-28, týkajícím se vyšší odborné školy.

49. Žalobkyně oprávněně namítá, že ministr v bodech 30 a 32 napadeného rozhodnutí učinil z požadavku nahrazení jiného oboru, tedy tzv. reciprocity, nepřekročitelnou podmínku zápisu. Nová nestátní střední škola s maturitním oborem tak může vzniknout pouze tehdy, uvolní-li jiná škola svou kapacitu. Nově založený žadatel nemůže nahradit vlastní existující obor, a splnění podmínky proto závisí na vůli třetích osob, kterou nemůže vynutit.

50. Tento omezující účinek podle žalobkyně zesiluje dlouhodobý záměr Olomouckého kraje pro období 2024–2028, který zápisy nových středních škol nepředpokládá a připouští je jen ve zcela

výjimečných případech, mimo jiné v souvislosti s příchodem významného zaměstnavatele. Ve spojení s absolutně pojatou reciprocitou tak regulace fakticky blokuje vznik nových nestátních středních škol bez individuálního posouzení jejich vzdělávacího přínosu a potřebnosti.

51. Soud konstatuje, že rozdělení podmínek na „primární“ a „sekundární“ nemá oporu v textu krajského dlouhodobého záměru. Ten ukládá zohlednit uplatnění absolventů, dojezdovou vzdálenost a stávající kapacity, nikoli jejich hodnocení podmínit předchozím splněním reciprocity. Výklad žalovaného tak činí z reciprocity absolutní překážku a z dlouhodobého záměru nástroj plošného omezení, který odporuje uvedené judikatuře. Žádost měla být posouzena individuálně, se zohledněním všech relevantních kvantitativních i kvalitativních okolností.

52. Prvostupňové rozhodnutí stojí na kombinaci nesplnitelných či žadatelem neovlivnitelných kritérií v dlouhodobém záměru Olomouckého kraje, což znemožňuje vznik jakékoli střední školy v Olomouckém kraji, což ostatně k dokreslení situace žalobkyně v příloze žaloby doložila několika zamítavými rozhodnutími z téhož důvodu. Tyto důkazy pro nadbytečnost soud nepovažoval za potřebné provádět, jelikož jde o ohledně reciprocity o právní otázku a nesprávný výklad znění DZ je v této věci je podstatným důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí.

53. Nesprávnost konkrétního použití reciprocity soud nespojuje pouze s tím, že se zde použilo kapacitní pravidlo. Spočívá v tom, že argument o dostupné alternativě byl založen na nesprávně zobecněné kategorii škol a skutečná relevance předložené koncepce nebyla určena. Obecný odkaz na rovnost zřizovatelů a finanční či organizační efektivitu vzdělávací soustavy tuto vadu neodstraňuje. Současně soud tímto neukládá zapsat každou novou koncepci ani vytvářet výjimku z jakéhokoli zákonného omezení.

54. Totéž platí pro další krajský důvod založený na výjimečnosti a odůvodněnosti zápisu nové školy a dostupnosti kapacit. Ani zde nebyl konkrétní kvalitativní aspekt řádně posouzen. Nesouhlas kraje je relevantní a oslabuje případné tvrzení, že vznik školy podporovala samospráva jako celek. Není však závazným zákazem zápisu a nemůže sám nahradit posouzení ministerstva. Pozdější podpora města je jiným stanoviskem a musí být od nesouhlasu kraje odlišena.

55. Ustanovení § 9 odst. 2 školského zákona vyžaduje soulad krajského záměru s celostátním. Z citovaných pasáží DZ ČR vyplývá také prostor krajů pro konkrétní navýšení či snížení kapacit. Nelze proto bez dalšího přijmout námitku, že jakékoli přísnější krajské kapacitní pravidlo je nezákonné jen proto, že v části o lyceích není shodně zopakováno. Současně obecná věta ministra, že nepřevzetí výjimky není zakázáno, neřeší význam výslovného celostátního vyloučení určitého kritéria.

56. Rozlišení je důležité zejména u potřeb trhu práce: DZ ČR v pasáži reprodukované ministerstvem výslovně vyjímá gymnázia a lycea z jejich zohlednění podle bodu 3.1 písm. a) a b). Tuto výjimku nelze zaměnit s nepřítomností jakékoli kapacitní regulace. V projednávané věci však správní orgány neučinily konkrétní nepříznivý závěr o trhu práce samostatně skutkově odůvodněným základem zamítnutí; rozhodující byly reciprocita, kapacity a demografie. Rozsudek proto nestojí na neověřeném tvrzení, že žádost byla zamítnuta na základě konkrétní nepříznivé analýzy trhu práce nebo absence nového zaměstnavatele.

57. Konečný obecný závěr o vzájemné slučitelnosti všech pravidel obou dokumentů není pro zrušující výrok nezbytný. I při předpokladu přípustné krajské konkretizace neobstojí popsané konkrétní použití kapacitních hledisek bez správného materiálního posouzení. Žalovaný musí v dalším řízení námitku vztahu zvláštního režimu lyceí a krajských pravidel vypořádat konkrétním výkladem souvisejících pasáží, nikoli pouze argumentem, že postačuje nesoulad s jedním záměrem. Soud nepředjímá neplatnost krajského záměru jako celku.

58. Tento přístup není v rozporu s rozsudkem 5 As 43/2026-31. V něm NSS zdůraznil specifický systémový cíl omezení víceletých gymnázií a skutečné posouzení tvrzených prvků koncepce. Nyní uplatněný celostátní důvod je demograficko-kapacitním hodnocením otevřeného kritéria

odůvodněnosti; u krajských omezení pak nebylo řádně dokončeno konkrétní posouzení, jehož potřebu ministr sám uznal. Nejde o pravidlo, že jakákoli alternativa překoná každou systémovou regulaci.

Podklady k rozkladu a koncentrace řízení

59. Podle § 152 odst. 5 ve spojení s § 82 odst. 4 správního řádu lze v řízení o žádosti koncentraci použít; ministr správně odkázal na rozsudek NSS ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 As 7/2011-48. Nové důkazy nejsou z tohoto pravidla vyňaty jen proto, že podporují starší tvrzení. Povinnost správního orgánu opatřovat podklady podle § 50 odst. 2 současně nevylučuje povinnost účastníka označovat důkazy podle § 52.

60. Soud proto odmítá obecný názor žalobkyně, že absence určité přílohy v seznamu náležitostí žádosti znamená možnost předložit ji kdykoli nebo povinnost správního orgánu vždy vyzvat k jejímu vytvoření. Správní orgán nemusí za žadatele pořizovat průzkum zájmu. To ovšem není případ již včas uplatněné koncepce, jejíž posouzení je povinností správního orgánu.

61. U každého nového podkladu je třeba posoudit objektivní možnost dřívějšího uplatnění; srov. NSS ze dne 25. 3. 2022, č. j. 3 As 208/2020-69, body 29–35. U šetření z roku 2023 je jeho dřívější existence relevantní. U později vytvořeného průzkumu samotné datum nestačí: je nutné rozlišit nové skutečnosti od nového důkazu o starších skutečnostech. Ani dodatečné poznání významu důkazu z nepříznivého rozhodnutí samo nevylučuje koncentraci.

62. U dotazníků ministr navíc skutečně uvedl alternativní věcné důvody v bodech 58–62. Neověřitelnost identity respondentů, duplicity a úplnosti souboru může jejich průkaznost oslabovat. Soud proto zrušení nezakládá na tvrzení, že ministr dotazníky nehodnotil, ani na vlastním závěru, že 58 odpovědí dostatečně prokazuje potřebu nové školy. Pouhá hypotetická možnost ovlivnění dat ovšem není zjištěním skutečné manipulace a nemůže nahradit hodnocení jiných podkladů.

63. Jiná je situace podpory města Přerova. Ministr ji v bodě 63 odmítl proto, že žalobkyně mohla o stanovisko usilovat dříve, když rada během řízení opakovaně zasedala. Z počtu zasedání však neplyne, že konkrétní podpora existovala již před prvostupňovým rozhodnutím nebo že by ji žalobkyně mohla dříve doložit. Obsah rozhodnutí samosprávného orgánu není v její dispozici. Předložení usnesení přijatého až 1. 12. 2025 přitom představovalo konkrétní údaj o době vzniku podpory, nikoli jen nekonkretizovanou omluvu procesní pasivity.

64. Je třeba rozlišit nově vzniklou podporu od pozdějšího zachycení již existujícího postoje. V prvním případě ji objektivně nebylo možné uplatnit dříve; ve druhém lze zkoumat možnost včasného doložení. Ministr toto rozlišení nahradil hypotetickou úvahou o možnosti dříve získat kladné usnesení. Rozsudek přitom nezakládá obecné pravidlo přípustnosti každé později datované listiny.

65. Na rozdíl od dotazníků u stanoviska města chybí alternativní věcné hodnocení. Výhrady k anonymitě respondentů nelze vztáhnout na usnesení rady. Podpora města není závazným příkazem k zápisu ani náhradou povinného stanoviska kraje, může však být relevantní individuální okolností. Obrana žalovaného o věcném zhodnocení všech podkladů proto v této části neodpovídá obsahu rozhodnutí.

66. Opomenutí mohlo ovlivnit výsledek. Ne proto, že kladné usnesení města automaticky překonává nesouhlas kraje či volné kapacity, ale proto, že může být součástí celkového hodnocení odůvodněnosti spolu s koncepcí a dostupností. Žádný z uvedených kapacitních důvodů nemůže v této věci prohlásit vadu za bezvýznamnou bez správně dokončeného kvalitativního posouzení. Nejde tedy o vadu, k níž by se podle § 75 odst. 3 s. ř. s. nemělo přihlížet.

Ostatní námitky

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Štěpinová.

67. Tvrzení o téměř plné kapacitě waldorfského lycea, příznivějším právním hodnocení v rozhodnutí z 2. 6. 2026 a statistice zamítavé praxe nelze bez kontroly příslušných listin převzít jako zjištěné skutečnosti. Soud na nich nezakládá samostatný důvod zrušení. Zvláště naplněnost jedné školy sama neprokazuje počet neuspokojených uchazečů ani potřebu kapacity 120 žáků.

68. Žalovaný však nepřesně reprodukuje námitku k rozhodnutí z 2. 6. 2026. Žalobkyně netvrdí, že jiné žádosti bylo vyhověno, nýbrž že další zamítavé rozhodnutí obsahuje příznivější hodnocení obdobného záměru podle DZ ČR. Pokud je tato listina předložena a srovnatelná, musí být rozdíl vysvětlen konkrétně, například rozdílnou kapacitou, obdobím nebo skutkovými podklady; označení za jiné řízení samo neodpovídá na namítaný rozdíl právního hodnocení.

69. Použití údajů o naplněnosti k 30. 9. 2024 není samo nezákonné jen proto, že rozhodnutí byla vydána později. Jejich stáří ale není ani automaticky bezvýznamné. Pro nové posouzení bude nutné pracovat s potřebnými a relevantními údaji a vysvětlit jejich časový vztah k posuzovanému záměru. Soud zde nekonstatuje prokázanou neaktuálnost všech podkladů ani nestanoví povinnost opakovat bez důvodu každé statistické šetření.

70. Překročení lhůt samo nezakládá nárok na zápis a bez dalšího nezpůsobuje nezákonnost výsledného rozhodnutí. Žalobkyně tedy nemůže z délky řízení dovozovat nutnost žádosti vyhovět. Doložené dopady na další přijímací cyklus soud vyhodnotil jako důvod pro přednostní půrojednání a rozhodnutí podle § 56 odst. 1 s. ř. s.

71. Neúplná adresa vzdělávání je v obou rozhodnutích zmíněna, ale nebyla použita jako samostatně odůvodněný zákonný důvod zamítnutí. Případné vady žádosti ovšem mohou být v dalším řízení posouzeny odpovídajícím zákonným postupem, včetně pravidla výzvy k odstranění nedostatků podle § 148 odst. 2 školského zákona.

4. Závěr

72. Ministr a ministerstvo napadené rozhodnutí založily na skutečnosti, že nebyla splněna podmínka recipročního snížení kapacity v jiném oboru středního vzdělávání na území kraje, vyžadovaná Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje, byl tedy zde dán důvod pro zamítnutí žádosti podle § 148 odst. 3 písm. a) školského zákona.

73. Uvedená podmínka podle jazykového výkladu správních orgánů vyžaduje, aby souběžně s žadatelem, který doposud neprovozuje školu, podal jiný žadatel, který provozuje v Olomouckém kraji školu zapsanou v rejstříku škol a školských zařízení, žádost o výmaz některého z oborů vzdělávání, v němž v Olomouckém kraji poskytuje střední vzdělávání, nebo alespoň o snížení jeho kapacity v rozsahu kapacity požadované žadatelem. Bez toho nemůže být nový obor vzdělávání zapsán do rejstříku škol a školských zařízení, a v návaznosti na to nemůže být zapsána ani nová střední škola. Tento výklad je však v rozporu s judikaturou ústavního a nejvyššího správního soudu, v rozporu s Úmluvou práv dítěte, a důsledně aplikován by způsobil nemožnost zřízení nové školy nebo oboru, pokud by současně stávající nezanikla. Tímto kritériem reciprocity se nezabývali v souladu s nastavenými judikaturními východisky důsledně, a neporovnávali nadto alternativnost stávající Waldorfské školy se školou žalobkyně.

74. Prvostupňové rozhodnutí potvrzuje existenci legitimních kapacitních a demografických argumentů, nikoli však jejich úplné a správné individuální použití. Ministr nenapravil nedostatek materiálního posouzení včas uplatněné koncepce a nesprávně odmítl podklad o podpoře města. Popsaná vada zasahuje, jak bylo uvedeno krajskou reciprocitu nové školy i samostatný celostátní důvod.

75. Soud zrušil napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost konkrétního právního posouzení; u opomenutí podpory města jde současně o podstatnou procesní vadu ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Podle § 78 odst. 4 věc vrátil žalovanému.

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Štěpinová.

76. Soud nezrušil zároveň prvostupňové rozhodnutí podle § 78 odst. 3 s. ř. s. Náprava je možná novým posouzením rozkladu; bude-li rozsah potřebného doplnění vyžadovat nový prvostupňový postup, může ministr postupovat odpovídajícím zákonným způsobem. Samotná existence prvostupňového nedostatku nečiní zrušení obou rozhodnutí automaticky nezbytným.

77. V dalším řízení bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. materiálně posoudí již v žádosti uvedený model alternativnosti v porovnání se stávající Waldorfskou školou. Rozliší systematicky odlišnou koncepci od jednotlivých běžných metod. Význam koncepce nesníží pouze odkazem na jinou obecně alternativní školu se shodným oborem. Dostupnost relevantní nabídky vyhodnotí v potřebném věcném a územním rozsahu. Odděleně, ale ve vzájemné souvislosti použije kritéria pro novou školu a pro nový obor. Obecné kapacitní údaje ani téměř plná konkrétní škola samy neposkytují úplnou odpověď. Výslovně vysvětlí závěr ke každému samostatně postačujícímu důvodu zamítnutí, včetně bodu 3.1 písm. a) DZ ČR. Demografický pokles může mít podstatnou váhu; nesmí jen automaticky uzavřít další individuální hodnocení. U jednotlivých nových podkladů správně použije § 82 odst. 4 správního řádu. Možnost dříve se obrátit na radu města sama neprokazuje možnost dříve doložit konkrétní podporu. Vypořádá námitku vztahu zvláštního celostátního režimu lyceí a krajských omezení konkrétním výkladem; rozliší kapacitní konkretizaci od výslovně vyloučeného zohlednění trhu práce.

5. Náklady řízení

79. O nákladech řízení soud rozhodnul podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, proto má proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, jež zahrnují také náklady zastoupení advokátkou. Jejich výši soud určil v souladu s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném ke dni provedení jednotlivých úkonů. Náklady řízení tak tvoří:

a) Odměna za dva úkony právní služby po 4 620 Kč: převzetí a přípravu zastoupení, sepis žaloby [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) ve znění účinném od 1. 1. 2025].

b) Paušální náhrada hotových výdajů 450 Kč za každý z těchto dvou úkonů (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu ve znění účinném od tohoto data).

c) částka 2 130 Kč odpovídající DPH v sazbě 21 % z položek a) a b), zaokrouhlená na celé koruny nahoru, jelikož žalobcův zástupce osvědčil, že je plátcem DPH (§ 137 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 s. ř. s.).

32. Proto soud přiznal náklady zastoupení advokátkou 12 270 Kč, které se soudním poplatkem činí celkem **15 270 Kč** a žalovaný je povinen nahradit jí je v přiměřené měsíční lhůtě k rukám její právní zástupkyně (§ 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).

33. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Štěpinová.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz v rámečku Rychlé odkazy – Úhrada soudních poplatků.

Praha 30. října 2026

JUDr. Ing. Viera Horčicová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Štěpinová.